

MŮŽEME SLUCHOVÉ VADY VYLÉČIT?

Některé typy sluchových poruch jsou přechodné a dají se vyléčit poměrně snadno. Jedná se o skupinu dětí, které mívají opakované infekty horních cest dýchacích a opakované záněty středouší. Příčinou těchto potíží bývá v naprosté většině zvětšená hltanová („nosní“) mandle. Po jejím odstranění (tzv. adenoidektomii) se poměry ve středouší upraví a dítě slyší dobře. Jen malé skupině dětí se musí následně zavádět tzv. tlak vyrovnávací trubička (TVT), která koriguje nepříznivé tlakové poměry středního ucha.

JEDNÁ SE O TRVALOU SLUCHOVOU VADU?

Sluchové vady, jejíž příčina je ve vnitřním uchu jsou trvalého charakteru a jediným řešením je přidělení sluchadla nebo zavedení kochleárního implantátu.

**NESLYŠÍCÍ DÍTĚ
S KOCHLEÁRNÍM
IMPLANTÁTEM. JE-LI
SLUCHOVÁ VADA ZJIŠ-
TĚNA VČAS, JE MOŽNÉ
ZAJISTIT NORMÁLNÍ
VÝVOJ DÍTĚTE.**

Sluch je při vývoji dítěte nejdůležitější lidský smysl a je nepostradatelný především pro správný rozvoj dítěte. Normální sluch je nezbytným předpokladem zejména pro rozvoj řeči, zvláště pak během prvních tří let života. Pokud dítě neslyší, nenaučí se mluvit. Pokud dítě neslyší nebo nedoslýchá, nedochází ke správnému rozvoji dítěte, dítě zaostává a zůstává ve společnosti izolované. Nepoznaná a nesprávně léčená sluchová vada může zásadním způsobem negativně ovlivnit celý život dítěte.

Proto je důležité vyšetřovat sluch už u nejmenších dětí a vyloučit možnou sluchovou vadu, u starších dětí pak sledovat sluch po zánětech středního ucha a infektech dýchacích cest. Čím dříve se na poruchu sluchu přijde, tím lepší jsou výsledky léčby.

V současné době je možno vyšetřit sluch už u nejmenších dětí a u novorozenců. Ve všech porodnicích Moravskoslezského kraje se provádí od roku 2010 tzv. plošný screening sluchových vad novorozenců pomocí měření tzv. otoakustických emisí.

V porodnicích můžeme odhalit až 80% sluchových vad u dětí.

Včasný záchyt sluchových vad u dětí vyžaduje spolupráci dětských a ORL lékařů. Nejdůležitější je však motivace rodičů a jejich důvěra a úzká spolupráce s lékaři.

Kontakt:

**FAKULTNÍ NEMOCNICE OSTRAVA
KLINIKA OTORINOLARYNGOLOGIE
A CHIRURGIE HLAVY A KRKU**

17. listopadu 1790, 708 52 Ostrava

e-mail: orl@fno.cz

**lůžková část - tel.: 597 375 812
ORL ambulance - tel.: 597 373 275
Po-Pá 7.30-15.00**

Autoři:

P. Komínek, K. Zeleník, P. Matoušek

ISBN 978-80-88159-06-3

**KLINIKA
OTORINOLARYNGOLOGIE
A CHIRURGIE HLAVY
A KRKU**

SCREENING SLUCHU U DĚTÍ

INFORMACE PRO RODIČE

Vážení rodiče,

velmi si vážíme volby našeho pracoviště. Standardní součástí péče o děti krátce po porodu v naší nemocnici je i vyšetření sluchu, tzv. screening sluchu. Cílem vyšetření je vyloučit sluchovou vadu pomocí jednoduchého a nebolestivého vyšetření. Cílem projektu plošného screeningu sluchu je i poskytnout Vám radu, pokud máte na sluchovou vadu podezření.

Následující řádky by Vám měly podat základní informace o významu screeningu sluchu a detekci sluchových vad u dětí.

prof. MUDr. Pavel Komínek, Ph.D., MBA
přednosta kliniky ORL a a chirurgie hlavy a krku FN Ostrava

JAK SE VYŠETŘUJE SLUCH U NOVOROZENCŮ A MALÝCH DĚTÍ?

Ve všech deseti porodnicích Moravskoslezského kraje se provádí vyšetření sluchu novorozenců tzv. evokovanými otoakustickými emisemi (OAE). Jedná se o rychlé, nebolestivé a spolehlivé vyšetření, které provádí sestra novorozeneckého oddělení.

PROČ SE VYŠETŘENÍ PROVÁDÍ?

Cílem vyšetření je zjistit/potvrdit, že Vaše dítě při narození slyší. Sluchová porucha se vykytuje jen výjimečně. Pro Váš klidný spánek je dobré vědět, že Vaše dítě slyší.

Jen u malého počtu dětí se může při narození vyskytnout sluchová vada. Pro rozvoj dítěte má ale její poznání zásadní význam. Tyto vrozené sluchové vady vznikají buď již v průběhu těhotenství nebo v období porodu, či v následné časné poporodní době. Je nespornou výhodou provádět vyšetření sluchu dětí již v porodnicích a snažit se tak zachytit většinu dětí se sluchovou vadou.

VYŠETŘENÍ SLUCHU V PORODNICI POMOCÍ OTOAKUSTICKÝCH EMISÍ.

CO JSOU OTOAKUSTICKÉ EMISE?

Malým mikrofonem zavedeným do zvukovodu se detekují zvuky (emise) produkované zdravými buňkami vnitřního ucha (hlemýžďe). Pokud jsou emise detekovatelné a tedy výbavné, můžeme předpokládat normální sluch. Pokud jsou emise nevýbavné, pak je dítě zváno k dalšímu objektivnímu vyšetření sluchu ve fyziologickém spánku a jen zcela výjimečně v celkové anestézii. Cílem opakovaného vyšetření je zopakování vyšetření otoakustických emisí, případně provedení dalších vyšetření vylučujících poruchu sluchu.

JE VYŠETŘENÍ BOLESTIVÉ?

Ne, vyšetření je nebolestivé, trvá jen několik desítek sekund. Provádí se v porodnici v době, kdy dítě spí a dítě zasunutí vyšetřovací sondy do zvukovodu obvykle vůbec nepozná.

PROČ VYŠETŘUJEME JIŽ NOVOROZENCE?

Vyšetřením emisí můžeme s vysokou pravděpodobností u většiny dětí vyloučit sluchovou vadu. U naprosté většiny dětí je vyšetření snadno proveditelné. Malá část dětí ale má poruchu sluchu a tuto je třeba co nejdříve přesně poznat. Čím dříve se na sluchovou vadu přijde, tím lepší jsou výsledky při následné rehabilitaci. Následné přidělení sluchadel u nedoslýchavých či neslyšících dětí je pak možné již ve věku šesti měsíců.

NA KOHO SE MŮŽU OBRÁTIT, POKUD CHCI MÍT JISTOTU, ŽE MÉ DÍTĚ SLYŠÍ?

Všechny děti narozené v porodnicích našeho kraje jsou vyšetřovány. I když není sluchová vada zjištěna a vyšetření proběhlo v pořádku, neotálejte a při sebemenším podezření, že dítě neslyší, se obraťte na odborné pracoviště (ORL lékař, foniatr). Dítě bude odborně vyšetřeno, bude-li zjištěna sluchová vada, bude určen její typ a tíže a případně doporučená sluchadla. Pozdě stanovená diagnóza může dítě s těžkou sluchovou vadou poznamenat na celý život.

SCREENINGOVÉ VYŠETŘOVÁNÍ SLUCHOVÉ DRÁHY U RIZIKOVÝCH NOVOROZENCŮ

CO DĚLAT, KDYŽ VYŠETŘENÍ NEBYLO V PORODNICI PROVEDENO?

Ve výjimečných případech (zpravidla z důvodu poruchy přístroje) není vyšetření u novorozence provedeno. V tomto případě by Vám personál novorozeneckého oddělení (případně Váš praktický dětský lékař) měl poskytnout informaci, kde máte nechat své dítě vyšetřit. Nespolehejte na to, že vše bude v pořádku. Výjimečně se může narodit neslyšící dítě i zcela zdravým rodičům, i tehdy, když těhotenství proběhlo zcela bez komplikací.

MUSÍ SE ZA VYŠETŘENÍ PLATIT?

Ne, vyšetření je plně hrazeno zdravotními pojišťovnami a za jeho provedení byste neměli nic platit.

MŮŽE BÝT SLUCHOVÁ VADA ZJIŠTĚNÁ I U STARŠÍCH DĚTÍ?

Malá část dětí má sluchovou vadu získanou, např. po prodělaném zánětu mozkových blan, těmto dětem je nutno věnovat pozornost i v dalším věku a pozorovat jejich reakce na zvuky. Některé děti mají tzv. progredující sluchovou vadu, která se postupně zhoršuje a může se projevit po několika letech. Máte-li podezření na sluchovou vadu, nechejte své dítě vyšetřit.

JAK POZNÁ RODIČ SLUCHOVOU VADU?

Dítě se sluchovou vadou se v období do prvního roku projevuje jako dítě slyšící. Běžně si brouká, má svou „hru s mluvidly“. Pokud samo sebe neslyší, začne se méně projevovat v době, kdy ostatní děti vědomě začnou svůj hlas využívat, tedy kolem devíti měsíců až prvního roku. Situace je složitější i tím, že v prvním roce života je dítě ve Vaší blízkosti, komunikuje i ostatními smysly, hlavně zrakem, hmatem nebo vnímá vibrace. Nereaguje-li dítě na zvuky, neslyší na zavolání, kolem 8. měsíce přestává žvatlat a nepokouší se mluvit ani později, může se jednat o sluchovou vadu.

Někdy se stane, že dítě reaguje na pokyny jen na malou vzdálenost a později, když začne chodit a vzdaluje se, přestane na řeč reagovat. Požaduje větší hlasitost, často se ptá „co?“, dává nahlas televizi, neleká se hlasitých zvuků. Takto se může projevovat nedoslýchavost.